Observatoriulu ese de doue ori in septemana, Mercurea si Sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau càte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare càte 7 cr., la a dou'a si a trei'a càte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiiu.

Nr. 34. — Sibiiu, Sambata 26/8 Maiu. — **1880.**

Luptele pentru limb'a nationala.

Le roi regne, mais ne gouverne pas. Cu acésta formula constitutionala remasa europeniloru mostenire dela Thiers isi incepusera boemii (cechii) in Decembre a. tr. unu comentariu la cele patru memoriale substernute monarchului Austriei, cu scopu de a'si apará si asigurá limb'a si nationalitatea loru de invasiunea si cutropirea germaniloru. Aceeasi formula taia si in viéti'a nóstra nationala multu mai afundu si mai decisivu, decàtu ar crede cineva dupa o judecata superficiala.

Regele domina, éra nu guberna. Ce a intielesu repausatulu Thiers in dilele nefericitului rege Ludovicu Filipu prin dominare (regere, regner) si ce prin gubernare? Acea formula a datu ocasiune la nenumerate esplicatiuni, care mai de care unilaterala, intortochiata, confusa, adesea falsa si egoista. Acea confusiune durédia pàna in dio'a de astadi, éra funestele urmari se simtu mai amaru si mai greu in staturile poliglotte, unde nationalitati setóse de a domni dupa placulu loru, cu nimicirea altora, dau formulei lui Thiers unu intielesu asia, cá si cum in tieri constitutionali monarchulu nu ar avea alta rola mai inportanta, decàtu cá se fia obligatu a'si alege pe ministrii din maioritatile camereloru, a increde orbesce tóta poterea in manile acestora, a subscrie si sanctioná orice ii propunu ei si pentru atàta lucru a trage càteva milióne sub titlu de lista civila.

O stare de lucruri cá acésta ar fi multu mai rea si mai periculósa decàtu ori-ce absolutismu, mai rea si decàtu unu republicanismu din cele destramate. Nu asia intielegemu noi regimulu constitutionale; inse nici barbatii de statu ai celoru cinci milióne de cechi din Boemi'a si Moravi'a, nu l'au intielesu asia, ci cá unii cari cunoscea prea bine pe ce clina rapedisia inpinge pseudoconstitutionalismulu, dupa suferintie de 16 ani, se adressara cu memorandele loru de a dreptulu càtra monarchu, ii descoperira natur'a tiraniei ce póte exercitá o maioritate parlamentaria maiestrita, inspirata de ura si de poft'a desfrenata de a dominá ea si numai ea, in numele monarchului, cá si cum acesta ar stá sub tutoratulu ei; ii aratara totuodata, in ce modu unu ministeriu esitu din maioritati despotice si sustînutu de ele, cutédia a falsificá chiaru si legile create de acelea, sau a le si delaturá cu totulu.

Urmarile aceloru pasi ai cechiloru ne sunt cunoscute, ele se manifesta chiaru si in dilele acestea prin legislatiunea din Cislaitani'a, cechii si alaturea cu ei celelalte patru nationalitati din Cislaitani'a incepu se resufle mai usioru.

Ceea ce revoltá mai multu spiritele cechiloru, erá calcarea drepturiloru limbei nationale de càtra ministeriele germanisatórie. Acea calcare 'i iritá cu atàtu mai multu, cu càtu acelea drepturi le sunt garantate chiaru prin legea fundamentala, prin Constitutiunea austriaca revediuta si sanctionata din nou in a. 1867 cu ocasiunea infiintiarei dualismului.

Art. 19 din legea fundamentale a statului austriacu dela 21 Decembre 1867 in alineatulu 2 dice: „Indreptatirea egale a toturoru limbiloru usitate in tiéra este recunoscuta de càtra statu, in scóla, in oficiu si in viéti'a publica.“

Alin. 3 adaoge: „In tierile in care locuescu mai multe nationalitati, institutele publice de invetiamentu trebue se fia organisate asia, cá la fiacare dintre acestea nationalitati se se dea mijlócele necessarie pentru cultivarea limbei loru, fàra cá se póta fi fortiate a invetiá o a dou'a limba a tierei.“

Asia cechii si tóte celelalte nationalitati din Cislaitani'a sunt aparati chiaru prin legea fundamentale de tirani'a unei alte limbi, si remane in voi'a fiacarui individu si respective in deplina libertate a parintiloru, a face se mai invetie pruncii loru inca si alte limbi, de care credu cà voru avea ei lipsa in viéti'a loru privata sau publica. In sensulu si spiritulu acestei legi au si esitu in anii de antai càteva instructiuni ministeriali relative la provinciile locuite de càtra nationalitati diverse, si au si inceputu a se aplicá ici-colo.

Apoi dara de ce se mai plangeau cechii pentru calcarea drepturiloru limbei? Se plangeau si reclamau din causa, cà ei voru si pretindu dreptulu loru intregu intreguletiu, intru nimicu alteratu nici falsificatu; ei nu voru se audia de formul'a usitata pe la noi: „Pentru prostii de valachi e destulu si atàta, inca prea multu.“ Diferenti'a enorma si mai multu decàtu scandalósa intre starea loru si a nóstre se póte pune in evidentia mai pe usioru prin reproducerea urmatórieloru cifre autentice, grupate in unulu din susu atinsele memorande.

In a. 1879 se aflau in tóta Boemi'a 2366 scóle comunale sau cum le mai dicu elementarie ori poporane cu 5090 classe, totu de acea categoria. Mai erau 56 scóle de burgesi (Bürgerschulen) ceche si 57 germane, totu de acelea. Si ce dicu cechii la cifrele acestea minunate? Ei dicu: Noi cechii facemu $^3/_5$ éra germanii numai $^2/_5$ ai locuitoriloru acestei tieri, prin urmare noue ni se mai cuvinu 500 scóle elementarie cu celu puçinu 1000 de classe si vreo 30 scóle de burgesi. Apoi dotatiunea facuta din veniturile provinciali ale Boemiei pentru scólele ceche au fostu numai 1 milionu 285,265 fl., candu din contra pentru scólele nemtiesci, de si acestea sunt mai puçine, sau votatu si numeratu 1.497,182 fl., prin urmare cu 211,917 fl. mai multu.

Se trecemu la gimnasie si scóle reali. Aci avemu sumele dela a. 1878 scóse din budgetulu statului, nu din alu provinciei. In acelu anu cechii aveau 12 gimnasie (si licee) si 2 scóle reali ceche subventionate de càtra statulu austriacu cu 387,429 fl.; germanii inse aveau 21 gimnasie si scóle reali subventionate cu 454,907 fl. v. a., adeca cu 47,703 fl. mai multu. Aceleasi sume au remasu votate si pe a. 1879 in aceleasi proportiuni. Cechii aflara in trensele o nedreptate strigatória la ceriu, si alergandu la imperatulu si regele comunu, 'i le pusera sub ochi cu adaosu, cà de ex. in a. 1878/9 au invetiatu in scóle gimnasiali 12,713 scolari cechi si numai 6606 germani. Vediendu cechii cà gimnasiele loru subventionate dela statu nici decum nu le sunt de ajunsu, natiunea sacrificandu dela sinesi sume grele mai infiintià 22 gimnasie latinesci si reali,*) la care inse nu li se dà nici-o subventiune.

Cechii nu stau acilea; ci mai pretindu se li se infiintiedie si universitate nationale; sau se li se restitue cea din Prag'a, unde nu potu scóte la cale mai nimicu in societatea professoriloru germani.

Despre celelalte drepturi calcate ale cechiloru se va vorbi cu alta ocasiune, intr'aceea ne remane timpu se comparamu starea nóstra cu starea loru. Poporului cechu si celorulalte nationalitati din Cislaitani'a le este asecuratu si prin lege politica fundamentale dreptulu innascutu de a se cultivá in limb'a loru nationale, éra pentru-cá se isi ajunga acelu scopu sublime, li se facu anume cechiloru subventiuni annuali din fondulu tierei loru cu sume de preste 1 ¼ milionu, éra anume pentru gimnasie li se votédia pe fiacare anu si se trecu in budgetulu statului austriacu aprópe 400 mii fl. Totu cam in acestea proportiuni se votédia ajutória anuali poporului slovenu din Stiri'a, Carinthi'a, Carnioli'a etc. fàra nici-o alta conditiune, decàtu cá sumele primite din fondurile provinciei si din tesaurulu statului se fia intrebuintiate numai pentru scopurile de cultura scientifica si morale in limb'a fiacarei nationalitati. Acolo nimeni nu mai cutédia se dica nationalitatiloru: „Ve votamu subventiuni scolastice sub conditiune inse cá se ve renegati, se scuipati pe tata-vostru si pe muma-vóstra in façia si se ve faceti nemti, éra popii si vladicii se se faca politiaii nostrii, éra fetiorii vostrii se'si verse sangele esclusivu pentru scopuri nemtiesci, si in fine pungile vóstre se stea in veci la dispositiunea nóstra, cà-ci domni suntemu numai noi, prin urmare totu ce este alu vostru, este alu nostru, in urm'a urmeloru chiaru si fetele si nevestele vóstre.“

Asia nu mai vorbescu nici turcii, cá se nu o mai patia precum au patitu.

*) Es wird die Gleichberechtigung aller landesüblichen Sprachen in Schule, Amt und öffentlichem Leben anerkannt. In den Ländern, in welchen mehrere Volksstämme wohnen, sollen die öffentlichen Unterrichtsanstalten derart eingerichtet sein, „dass ohne Anwendung eines Zwanges zur Erlernung einer zweiten Landessprache jeder dieser Volksstämme die erforderlichen Mittel zur Ausbildung in seiner Sprache erhält.“

Ide'a de statu a Austriei.

De Dr. Francisc Palacky.

(Urmare.)

Gratie ceriului, valórea si demnitatea omului au castigatu dejà in timpurile nóstre o recunóscere atàtu de generala, in càtu de esemplu, niminea n'ar cutediá a sustienea intr'o societate culta, chiaru si numai in thesi, cà unu omu s'ar potea nasce cá obiectulu séu proprietatea unui alu douilea.

Adeverelu, cà toti ómenii fia ei de ori ce origine, credintia si conditiune sociala sunt fiii aceluiasi Tata din ceriuri, este unulu din cele mai nobile si caracteristice principie ale cristianismului. Adeverelu recunoscutu in generalu, cà in intregulu genu omenescu nu esista alta deosebire esentiala, intre individii singurateci, decàtu numai gradulu de desvoltare a spiritului loru, cà omulu nu mai póte fi consideratu cá obiectulu si proprietatea unui alu douilea, ci, cà elu remane totudeauna o persóna, dotata dela D-dieu cu ratiune si vointia libera, care pórta responsabilitatea morala a toturoru fapteloru sale, — acestu adeveru au fostu recunoscutu si sanctionatu in anii din urma si in ostulu Europei, prin emanciparea iobagiloru russesci si prin introducerea altoru reforme mari in imperiulu Russiei, conformu recerintieloru spiritului culturei moderne, asia, cà se póte predice cu mare sigurantia, cà in decursulu unei generatiuni, natiunea russésca pàna acuma passiva va pasi in modu activu pe scen'a evenimenteloru lumei, in intielesulu vechiei democratia slave. Nu me pociu lasá la loculu acesta intr'o detailata motivare a acestui faptu, pentru cà asiu deviá prea multu dela scopulu ce mi-am propusu.

Voiamu numai se indigitediu, cà cei cari se légana in dulcele sperantie ale reintórcerei absolutismulu si a feudalismului, din ce in ce perdu mai multu terenu, cà acea forma de gubernu cu càtu mai multu, cu atàtu mai espressu ia form'a unui anachronismu, de órece ea nu isi afla locu nici in viati'a si nici in spiritulu timpului nostru. Voiamu se accentuediu, cà ori ce sperantia la unu resultatu durabilu a acelui vechiu absolutismu este in vanu, fatia cu reciproca intarire a spiritului modernu si crestinescu. Acelu absolutismu póte prosperá numai acolo, unde mai domneste inca credinti'a intro omenime eternu minorena, atàtu cu privintia la ratiunea càtu si la vointi'a sa, care credintia inse dispare vediendu cu ochii in tóte regiunile lumei si cà pentru o credintia, care au disparutu odata din ânimile ómeniloru, nu mai esista reinviare.

Cu tóte acestea nu voiescu se afirmu, cà introducerea absolutismului subt o forma, pàna acuma necunoscuta, ar fi ajunsu a fi inpossibila. Eu celu puçinu sunt convinsu, cà asia cum stau astadi lucrurile, in Vien'a nu se va aflá unu astfeliu de „genialu“ barbatu de statu, care se fia in stare a sterge din viati'a popóraloru austriace anii 1848

pàna 1865 si se voiésca a altoi ultimulu anu pe fiinti'a si aspiratiunile anului 1847.

Fiindu acésta inpossibilu, trebue se cadia si deci sortii acelora, cari aru vrea se védia realisanduse in statulu austriacu, domni'a unei partide asupra celeilalte in privinti'a bisericésca si nationala, adeca domni'a bisericei catholice si a nationalitatiei germane. Precum nu mai acela póte fi domnu, care are la dispositiunea sa servitori, asia si domni'a unui singuru elementu bisericescu si nationalu s'ar potea realisá numai prin fortiata aservire a celorulalte elemente.

Déca inse simtiulu de dreptate, care se esprima intr'unu modu atàtu de poternicu prin opiniunea publica a timpuriloru moderne, s'au declaratu dejá in contra subjugarei individeloru fisice, cu càtu nu ar trebuí óre se fia ofensatu simtiulu umanitatiei si alu adeveratului cristianismu, prin o asemenea procedere fatia cu persóne morale, reuniuni religióse si natiuni intregi? Acésta s'ar potea face nu mai in acelu casu, déca acele persóne ar fi in conditiuni spirituale asia de tempite, in càtu ele se nu fia in stare a se ridicá nici chiaru pàna la cunoscinti'a dreptului loru naturalu. Preste acestea, pentru mantienerea acelei stari de lucruri fortiata, ar avea lipsa érasi de acelu nervus rerum gerendarum, despre care noi scimu, cà elu lipseste in acestu statu mai multu cá ori-ce alta.

Fàra de a me mai ocupá de principiele egalei indreptatiri eclesiastice, care se discuta si in alte tieri straine si la care nu i se mai face nici in Austri'a opositiune principiala, voiu trece la egala indreptatire a nationalitatiloru, care atinge pe statulu nostru mai multu cá pe ori-care altulu, din care causa ea au si devenitu unu obiectu alu unei vivace si estinse discussiuni.

(Va urmá.)

Petitiunea

juristiloru romani din Transilvani'a presentata Camerei deputatiloru in siedinti'a dela 20 Aprile st. n. a. c. in cestiunea referintieloru urbariali.

(Urmare.)

Esaminandu motivele ce au indemnatu pe inaltulu gubernu a compune mentionatulu proiectu de lege — asia precum sunt ele publicate — fiacare juristu cunoscétoriu de referintiele patriei nóstre trebue se vina la convingerea, cà acele pe càtu sunt de nesuficiente a justificá dispositiunile proiectului, pe atàtu sunt si de neadmissibile si nefundate.

Conformu motivului primu: caus'a cursului inpedecatu alu regulariloru urbariale ar fi: greutatile procedurei processuali, carea nu corespunde de locu interesseloru urbariali si politiali in Transilvani'a, somptuositatea processeloru, si acea inpregiurare cà cea mai mare parte a spesseloru nu se inparte asupra partiloru interessate in proportiunea proprietatii, ci o supórta numai fostii proprietari.

Se afirma mai departe, cà processele de regulare ale referintieloru urbariale, de proportionare si de comassare nu se potu margini de locu la cadrulu processeloru private, si cà normele procedurei civile nu se potu aplicá la acelea, cà-ci este contra naturei lucrului a constringe la o pertractare protocolara conformu §-lui 144 proc. civ. astfeliu de processe, unde nu este vorba numai de doue partide, ci de interessele opuse a sute de interessati, si cà partidele nu se potu constringe cá se'si presentedie dovedile, cà-ci aceste nu stau la dispositiunea loru.

Se mai afirma: cà din natur'a lucrului urmédia cà in causele de regulare urbariala, numai acele principii de procedura se potu aplicá, cari au servitu de basa §§-loru 6—10. Art. X din 1832/6 cari principii le-au acceptatu si instructiunile din 1858, si Cap. VII din normele provisorie ale conferintiei judexcuriale, si in fine instructiunea din 1868.

In fine tragéndu paralele intre cursulu causeloru urbariali din Ungari'a si Transilvani'a, recunósce, cà in Ungari'a s'a doveditu si se dovedesce unu progressu mai inbucuratoriu si cu procedur'a de pàna ací. Fenomenulu acesta inse ilu afla justificatu prin inpregiurarile, cà acolo sunt regulate referintiele urbariale, sunt mai regulate si mai simple referintiele de posessiune preste totu, cà partidele, advocatii, inginerii si judecatorii din Ungari'a au o pracsa de mai multi ani, carea usiurédia multu procederea, mai afirma apoi, cà nici acolo, precum nici in Transilvani'a nu se provede processulu in procuratura (pertár) va se dica: nu subt conducerea unui oficialu, care nu cunósce caus'a, pe bas'a unoru alegate dictate din partea partideloru dupa placu, ci subt conducerea unui referentu delegatu, care conduce si dà directiune si intru cascigarea dovediloru.

Aceste premisse in generalu, gubernulu se mai provóca la §. 80. Art. LIII din 1871 care pune in vedere mesuri ulteriori legislatorice, cari se normedie procedur'a regularei de posessiune, — apoi trecéndu la motivarea speciala a fiacarui §. dice:

Cà cu deosebire §§. 5—7 tîntescu la inlesnirea si eftinirea comassatiunei, éra §. 8 la possibila aparare a proprietatiloru situate prin paduri, cà-ci in urm'a dispositiuniloru acestui §. proprietarii voru poté rescumperá enclavele (fênatie, ladiuituri etc. mai mici) ce le au fostii iobagi prin padurile loru, éra prin acésta crede cà se voru curmá desele certe, processe si prevaricatiuni ce intre referintiele actuali sunt neincungiuravere.

Éra cu privire la §. 5 dice: cà pentru aceea este susceputu in proiectu, cá prin accelerarea procedurei de regulare in càtiva ani se se prelucre materialulu restantu si se se evite necessitatea unei noue modificari de lege; apoi, considerandu ponderositatea causei din punctu de vedere alu statului, politialu si administrativu, estinde dispositiunile §-lui 19. Art. LIII 1871 nu numai asupra averiloru statului, bisericei, si fonduriloru, ci si asupra averei orfaniloru si a celoru de subt curatela.

Modulu de astadi alu suportarei spesseloru ilu declara de causa principala a stagnarei comassatiuniloru si regulariloru urbariali, cà-ci dice, astadi partea cea mai mare a spesseloru cade in sarcin'a fostiloru proprietari, desi recunósce, cà fostii iobagi inca sunt datori a face prestatiuni fórte grele, dandu carausi'a si dile de lucru si inca chiaru atunci, càndu lucrulu are cea mai mare valóre si pentru economi'a loru; afirma mai departe, cà, de óre-ce adi dupa ani 32 dela desrobire, in lipsa de date sigure nu se mai póte eruá, cà din posessiunile fostiloru proprietari: cari parti sunt alodiali si cari urbariali? in repartiarea (arunculu) spesseloru si a dileloru de lucru domnesce arbitriulu, interessulu si siretia, si produce fric'a ce intimpina la poporu tóte lucrarile referitóre la regulari de posessiune etc. deci afla cà este dreptu si ecuitabilu, cá in viitoriu spessele se le pórte toti de asemenea.

Éra in ceea ce privesce espertii: afla cà voru fi corespundietóre dispositiunile §§-loru 9 si 10 ce se voru intregí prin instructiuni ulterióre.

In specialu dreptulu de a alege pe espertii, cari voru fi aplicati la pretiuirea si classificarea pamenturiloru si la stabilirea planului de regulare, se depune in manile comissiuniloru administrative municipale, cà-ci afara de alta consideratiune gubernulu cugeta, cà numai astfeliu de esperti potu fi neinteressati.

(Va urmá.)

Bucovin'a.

— Cernauti, 25 Aprile st. n. 1880. (Coresp. particulara.) O lunga fasia de pacla plutea de-asupra Prutului umbritu de stuhuri si-'i ascundea acestui martoru statornicu de dile bune si rele aspectulu serbatorescu alu tinerei capitale din „tiér'a vechie a fagiloru.“ Pe orizontu se jucau nuori usiori scaldati in gingasia lumina de diori si venturile diminetiei scuturau de pe stégurile falfaitóre ploile noptiei trecute. Timpuriu inca se umplura stradele Cernautiului de lume felurita si curiósa, ce se preumblá voiósa si libera de ocuparile dilnice si oprindu-se la portalele inpodobite si la asia numitele arcuri triumfale convorbea cu de-amaruntulu persón'a si calitatile barbatului multu asteptatu. Tacerea cu care intimpinau contrarii natiunei laudele si bucuri'a nóstra, ne erá o dovada noue pentru dreptatea sperariloru nóstre, cà-ci ferice de acelu raru barbatu alu carui caracteru inaltu si statornicu astupa chiaru guri protivnice si hulitóre!

Mai alesu inaintea pomposu decoratului portalu alu resiedintiei episcopesci erá unu nespusu invalmasiagu de glóte ce venea si pornea. De-asupra cununeloru de flori si a ghirlandeloru verdi, cu cari erau inbracati stalpii sumetiei intrari fluturau nenumerate stéguri de feliurita marime si colóre, éra mai presusu de toti se miscá sburdalnicu stégulu Bucovinei si umbrea capulu zimbrului, sioptindui la suflarea ventului siópte neintielese, póte din trecutu, si atunci picurá incetu, erau lacrimi ori plói'a noptiei trecute?..... O tempora, o mores!...

Se ne intórcemu privirea dela acesti betrani si uitati fartati si se pornimu, inpinsi de multime, spre biseric'a catedrala, unde a cadiutu velulu de jale de pe veduvitulu scaunu archipastorescu, se trecemu prin lata strada episcopésca, pe la cas'a frumosu decorata a d-lui Flondoru etc., in maidanulu principalu cu primari'a sa decorata si otelurile instegate; se urcamu apoi strad'a Ardélului in susu, unde, cu tóte cà e locuita, mai cu séma in partea de josu, de straini, se poté diarí destulu de adesu ghirlande de bradu si flamure feliurite, si se stamu puçinu inaintea arcului triumfalu, ridicatu inaintea localitatiei „Societatiei pentru lit. si cult. rom.“ Aici se diarea incunjurata de cununi si verdétia steau'a societatiei, alu carei vicepresiedinte e asteptatulu prelatu. Asia isi esprimá societatea in numele natiunei neobositului patriotu adencu simtitele multiamite. Ce privilisce inveselitóre! catedral'a serbatoresce inpodobita, ea, ce stá numai o septamana inainte trista si in doliu.

In vremea aceea s'a fostu pornitu, cam pe la 9 óre diminétia unu trenu separatu la Zalucea, lànga hotarele tierei, aducéndu cu sine o deputatiune, ce constá din representanti ai nobilimei, ai clerului, si din tierani si carea avé se intimpine pe domnulu parinte in numele tierei. Pe la 11 óre si sosì, intimpinatu de strigate felicitatóre si urari, noulu archiepiscopu in Zalucea.

Aici i esi mai ántaiu Dr. s. teol. V. Mitrofanovici, professoru de universitate inainte si'lu felicita in plaiurile multu iubitei patrii, apoi luà cavalerulu Cârstea cuventulu urandu-i in numele nobilimei ajungerea maretiului seu scopu, in urma unu tieranu betranu si fruntasiu. Graiulu simplu si sinceru alu poporului miscà adencu pe Inaltu Présfinti'a Sa si cu lacrami in ochi, respunse elu cuvinte ce voru remanea eternu neuitate fiacarui bucovinénu. Dupa unu dejunu alesu si intreruptu numai de toastele frumóse, plecà trenulu spre Cernauti, unde si ajunse la 3 óre d. am. Inpuscaturi si sunetulu clopoteloru vestira sosirea sa.

La gar'a inpodobita si decorata ilu intimpinà archimandritulu A. Ciupercovici in fruntea consistoriului, Dr. Ambros, primariulu Cernautiloru, Dr. Igel in fruntea societatiei israelite de cultu, corporatiuni feliurite si nenumerati privati. Dupa ce-i adressà par. Ciupercovici cuventulu intimpinatoriu si In. P. Sa i respunse, ilu felicità primariulu in numele orasiului si Dr. Igel in numele societatiei isr. Acestui din urma respunse Dr. Morariu cuvinte demne de crestinismu si de inaltulu seu fundatoriu.

Elu vorbí despre conlucrarea toturoru religiuniloru pentru ajungerea unui scopu: alu umanitatiei si alu culturei. Acuma se urca I. P.-Sf. Sa in careta, trasa de siasa cai suri si cortegiulu festivu incepù a se miscá spre orasiu. Clopotele toturoru bisericiloru sunara si inpuscaturi necontenite se descarcau. Inainte porni o careta cu doui arangeatori unulu preotu, altulu mirénu, apoi 40 de tierani calari, si inbracati in costumulu loru nationalu, inaintea caretei archiepiscopesci, in fine se insira unu numeru nespusu de carete cu preoti si mireni, dupa cari pompierii, venatorii si veteranii cu stégurile si musicele loru. Pe amendoue parti ale stradeloru statura renduite, breslele cu semnele loru, camer'a mercantila, epitropii, scolile etc.

Fanarele stradeloru pe unde trecea cortegiulu erau aprinse. In fine In. P. Sf. Sa ajunse la biseric'a catedrala. Aici ilu felicità professorulu de universitate Eus. Popovici in numele diecesei si se celebrà docsologi'a dupa ce a binecuventatu inaltulu prelatu poporulu ce erá de fatia. Totu in acea ordine plecara apoi la resiedinti'a archiepiscopésca, unde ilu intimpinara pe nou venitulu archipastoriu chorulu teologiloru si calugarii. D-lu Braileanu rostí cuventulu in numele sateniloru, si miscatu i respunse I. P. S.: „Nu intru in acestu palatu pentru cá se me odichnescu de lucrarile mele, ci pentru cá se lucru inca si mai multu.“ Apoi urcà treptele in susu si intrà insoçitu de calugari in capel'a sa.

Asia se termina acésta memorabila di, poporulu se inprastia, nóptea se intinse, dara nenumeratii ochi ai ceriului veghiédia asupra fericitei Bucovine.

Dragosiu Condeiu.

Noulu proiectu de lege despre instructiunea in gimnasii si in scólele reale.

(Urmare si fine.)

§. 83. Constatanduse din conspectele anuale despre averea si fundatiunile scóleloru, cà óre-care fundatiune se afla in pericolu, ministrulu de culte si instructiune va indrumá autoritatea confessionala respectiva, se se ingrijésca de asigurarea fundatiunii, éra déca administratiunea va fi defectuósa se faca pasii legali de lipsa.

§. 84. Déca vre-o scóla de mijlocu publica, ce se afla subt dispunerea si conducerea inmediata a statului nu va corespunde in genere recerintieloru acestoru legi, ministrulu de culte si instructiune va avea dreptulu, a admoniá autoritatea suprema a scólei respective de trei ori, in intervale celu puçinu de càte o jumetate de anu si (déca nu va corespunde) a detrage scólei dreptulu de publicitate.

Cu asemenea admoniari se póte face inceputulu numai dupa ce voru fi trecutu doui ani dela inactivarea legei de fatia.

Institutele de invetiamentu despoiate de dreptulu

de publicitate intra in categori'a instituteloru private si vinu subt dispositiunile statorite pentru scólele private in sectiunea VI a legei de fatia.

§. 85. Déca vre-o jurisdictiune, comuna, societate séu unu privatu, folosindu-se de dreptulu celu dà §. 62 alu legei presente voiesce se infiintiedie o scóla de mijlocu noua si se-i castige dreptulu de publicitate, ea (séu elu) va avea se arete inainte de a se deschide institutulu de invetiamentu, ce voiesce alu infiintiá, acésta intentiune ministrului de culte si instructiune substernêndu in acelasiu timpu statutulu de organisatiune si planulu de invetiamentu alu scólei, de asemenea si conspectulu despre poterile de invetiamentu.

Scól'a isi va primí dreptulu de publicitate numai prin resolutiunea emisa de ministrulu.

Si confessiunile sunt indatorate, a aratá dintru inceputu intentiunea loru, de a infiintiá o scóla de mijlocu, avendu a substerne in acelasiu timpu planulu de invetiamentu alu institutului si conspectulu despre poterile de invetiamentu.

§. 86. Confessiunile, jurisdictiunile, comunele, societatile si particularii potu se infiintiedie si sustîna gimnasii si scóle reale cu caracteru privatu si institute de educatiune private inpreunate cu asemenea cursuri de invetiamentu, déca voru incredintiá cu conducerea inmediata si cu directiunea asupra loru pe unu atare individu, care e professoru cualificatu prin diploma pentru cursulu, ce se va deschide, séu si-a castigatu recunoscintia generala pe acestu terenu prin activitatea sa, care e cunoscuta si gubernului.

§. 56. Din legea de fatia are valóre si pentru aceste institute private.

§. 87. Infiintiarea intentionata a unui institutu de educatiune privatu, séu a unui institutu de invetiamentu, este indatoratu proprietariulu institutului, a o aratá pe lânga unu conspectu despre organisarea institutului, cu planulu de invetiamentu si poterile de invetiamentu, ce voru conlucrá intrensulu, celu puçinu cu 30 dile inainte de deschidere autoritatii comunale si prin inspectorulu supremu, care functionédia in acelu cercu scolasticu, ministrului.

§. 88. Relativu la localitatile de instructiune si la numerulu eleviloru, care trebue instruati intr'o classa, sunt valabili si pentru institutele private §§. 34. 35 si 57 din legea de fatia.

§. 89. Ori si carui institutu privatu i se póte dá dreptulu de publicitate, déca corespunde in privinti'a organisatiunei, adjustarii numerului si cualificatiunei invetiatoriloru aplicati, la recerintiele coprinse in sectiunea a V. a legei de fatia.

Dovedinduse acésta, ministrulu de culte si instructiune i da dreptulu de publicitate si prin acésta institutulu vine subt dispositiunile sectiunei precedente.

§. 90. Déca intr'unu institutu de invetiamentu nu se voru urmá dispositiunile legei de fatia, séu déca gubernulu va primí scire despre defecte morale séu tendentie contrarie statului, gubernulu va poté ordoná o cercetare si in conformitate cu resultatulu acestei cercetari, va poté se inchida institutulu respectivu; ba in casuri esceptionale póte sistá educatiunea si instructiunea chiaru si inainte de a se terminá cercetarea.

§. 91. Dar gubernulu pentru instructiunea publica póte se dea unu ajutoriu moralu si materialu la astfeliu de scóle medie deosebitu necesarie si eminente, déca ele corespundu postulatului coprinsu in §. 89.

§. 92. Tuturoru parintiloru si tutoriloru le stà ce e dreptu in voia a-si instruá copii si curandii loru intr'unu institutu privatu séu acasa, dar elevii instruati in modulu acesta potu se'si castige unu testimoniu validu, care se-i indreptatiésca a fi primiti in ori-ce institutu de invetiamentu publicu, numai asia, déca voru depune unu esamenu la incheierea fiacarui anu scolasticu intr'o scóla de mijlocu publica.

In modu esceptionalu ministrulu de culte si instructiune póte dá incuviintiarea, cá in terminu de unu anu se se depuna unu esamenu din mai multe classe.

§. 93. Ministrulu de culte si instructiune va face totu la trei ani despre instructiunea in scólele de mijlocu unu raportu parlamentului, si articolulu de lege XXXVII: 1868 §. 148 se modifica in intielesulu acesta.

§. 94. Cu esecutarea acestei legi se incredintiédia ministrulu de culte si instructiune si cu privire la cele coprinse in §. 33 in acelasiu timpu ministrulu pentru aperarea tierei. (Dupa trad. „Telegr. rom.“

Corespondentie particularie ale „Observatoriului“.

— Brasiovu, 1 Maiu. Pe la noi a inceputu fórte frumosu acésta luna a lui Prătariu, cum i dice poporulu tieranu. Dupa o seceta ce insuflá grija mare, a séra incepù o plóia manósa ce cursa mai tóta nóptea, si astadi sórele stà mai totu invelitu in nouri, éra muntii fumega neincetatu. Milióne face acésta plóia, ar folosi inse si mai multu daca ar mai curge vreo 2 dile. Ve scriu acestea cu scopu, cà dóra se voru mai indemná si altii din alte regiuni, cá se satisfaca dorinti'a publicului producatoriu cá si acelui consumatoriu, de a se informá despre amblarea timpului, dela care dependu interesse omenesci nenumerabili, nu numai private, ci si publice. Dicemu anu manosu sau anu de fómete, doue estreme si cu acésta amu disu forte multu.

In vecina Romania lumea e nespusu de ingrijata, din causa cà de 3 septemani, adeca de candu se facura cele mai multe semenaturi de primavéra, in partea cea mai mare a tierei nu a cadiutu nici-o picatura de plóia. Secet'a are influintia de necrediutu asupra transactiuniloru comerciali. Camerele au votatu de repetite ori mai multe sute de mii pentru locuitorii cei lipsiti de cerealii, éra gubernulu auctorisase pe càteva consilie municipali representative (ale districteloru), cá se contraga inprumuturi totu spre acelu scopu, va fi inse fórte reu, daca anume papusioiulu, alimentulu principale alu poporatiunei rurale, nu se va face nici in anulu acesta. Acestea inpregiurari climaterice obliga pe barbatii de statu si pe toti proprietarii mai multu decàtu tóte legile positive, cá cu o di mai inainte se se ocupe fórte seriosu de canalisarea si de inpadurarea intinseloru siesuri ale tierei. Concurenti'a in productele agricole cresce din anu in anu. Ce mai voiti? Daca lumea européna au ajunsu cá se manance pâne din Australi'a si Americ'a meridionale si daca din republic'a Laplata au si in porturile Franciei gràu nou, seceratu in Martiu!

Din vecinatate avemu scirea, cà I. I. Loru reg. Domnulu si Dómn'a facu pascile la orasiulu Sinai'a, unde au mai venitu càteva familii fruntasie din capitala, dupace distanti'a cu ajutoriulu calei ferate s'a redusu la cinci óre. Frequenti'a pe acésta cale ferata cresce pe di ce merge. Éta unu fenomenu din dilele vechi, cá o monastire se se prefaca cá prin farmecu intr'unu orasiu! Acésta linia presenta dificultati neasemenatu mai puçine decàtu se temuse nu numai publiculu celu mare, ci chiaru si barbatii de statu. Planulu vechiu a trecutu prin schimbari essentiali; in locu de 6 tunele treci numai prin trei mici; in locu de 26 poduri nici 10 si acelea mai multu scurte. Dela Bucuresci la Brasiovu facemu optu óre si indaraptu $9^1/_2$. Acésta intardiere se esplica prin multele secaturi dela vami si oficiu de pasapórte, cá nicairi in Europ'a. Ce e mai multu: la biroulu de paspórte in gar'a Predealu functionédia si unu subprefectu ungurescu, pe alu carui sigilu citesci: Brasso megye: Hétfalu si Járás tiszt. szolgabirója.

Ce se insemnedie acelu solgabirau la granitia?! Se vedi apoi cum te ficsédia din crescetu pàna in talpi, cá se védia, esci tu sau altulu.

— Clusiu, 25 Aprile 1880.

Factorulu poternicu, la care se reducu tóte mijlócele fia de ori si ce natura, — create pentru progressarea unei natiuni in sciintia si cultura, cari sunt armele cele mai tari intru aperare in contra neamiciloru, si sunt nedisputavera garantia pentru prosperarea nationale se numesce: solidaritate.

Solidaritatea este unire; unirea este potere.

Acestu adeveru a strabatutu de-odata cu redesteptarea nationale in adenculu ánimei fiacarui romanu.

Acestu adeveru ne dà vitalulu nutremêntu si inpulsu la crearea mijlóceloru indicate.

Principiulu solidaritatii da si junimei romane dela institutele mai inalte impulsu de a formá societati, a caroru scopu este: latirea si promovarea sciintiei si culturei nationale.

Cà nesuintiele junimei de adi sunt precugetate, serióse si au in vederea ochiloru scopulu comunu, usioru ne vomu convinge, cugetandu la progressulu ce'lu facura in unu timpu scurtu; cugetandu, cà abia apucà a-si asecurá esistinti'a reuniuniloru, si dejà a si inbratisiatu alte scopuri filantropice, nationale.

O astfeliu de intreprindere sulataria inbratisiédia si junimea rom. universitaria din Clusiu, càndu inca in decursulu anului presinte arangiédia unu maialu in favorulu fondului unui gimnasiu infiintiandu in Siomcut'a mare (comitatulu Satu-mare) si in favorulu fondului scólei confessionali din Gilau (comitatulu Clusiului); voindu de o parte a reinprospetá si promová o idea de mare salute pentru romanismulu intregu, — de alta parte de a scapá dela perire o scóla a unei comune, care a avutu si va se aiba unu nume nestersu in istori'a romaniloru.

Ambele idei sunt nobile, salutarie; ambele si-au una si aceea directiune, adeca: promovarea culturei nationale, carea este prima si unica conditiune a bunei stari pentru unu poporu; pentrucà tóte sunt trecatóre pe fati'a pamentului, tóte pieru, tóte disparu subt viscolele secoliloru; una este, care nu piere, nu dispare nici odata, si acésta este: cultur'a.

Suntemu deci prea convinsi, cà onoratulu publicu romanescu, — precum si cu alta ocasiune, asia si acuma ne va sprigini cu cea mai mare caldura la acésta intreprindere si nu va lasá, — pentru-cà nu póte se lase, se trèca uitarei o idea, acarei realisare este cestiunea esistintiei a càtoru-va dieci de mii de romani; de alta parte nu póte suferí cu sufletu liniscitu, cá se védia o scóla confessionale dejá infiintiata, se vedia ruinatu uniculu asilu alu unei comune de mare insemnatate.

Déca este intreprindere de mare inportantia pentru noi romanii; intreprindere, care pofteste unu sprijinu caldurosu si sacrificii mari, asia intreprinderea de fatia a junimei din Clusiu merita tóta atentiunea si marinimositatea stimatului publicu.

Despre acestu adeveru va fi convinsu fiacare romanu, care in càtuva cunósce relatiunile romaniloru din comitatulu Satu-mare si comitatele vecine; care scie ceva despre fondurile infiintiate inca pe la anii 1861-2, spre aredicarea unui gimnasiu romanescu; care a auditu ceva despre trista stare materiale a scólei confessionale din Gilau.

Poporulu romanu din aceste tinuturi, — care este in maioritate preponderante fatia de alte connationalitati este unu poporu bravu, bine conservatu, laboriosu, crutiatoriu, ingeniosu, cu moralitate si sentimente nobile; sufere inse multe lipse, ba potemu dice, este aprópe de ruinare, este aprópe de contopire cu elementele straine, neavendu unu refugiu binefacatoriu, unu asilu care se'lu apere in contra fortuneloru; care asilu nu póte fi altulu de càtu unu institutu romanescu, ce se-i usiuredie greutatile dejá nesuportabile, se-i indulcésca viéti'a plina de suferintia.

Cà unu poporu, care e provediutu dela natura cu astfeliu de insusiri, este demnu de o sórte mai buna, este indreptatitu la unu venitoriu, la unu venitoriu mai frumosu, nu incape nici o indoiéla; — mai alesu, déca vomu considerá, cà acestu poporu are o aplicare mare spre cultura; si cà a sacrificatu si sacrifica totu càtu este cu potintia pentru de a-si poté aredicá institute, prin acaroru ajutoriu se'si védia asecurata esistenti'a, cá parte intregitóre a natiunei romane.

Singuru tirani'a sórtei este de invinovatitu, cà nu'si póte vedé realisatu scopulu pentru care se lupta de dieci de ani.

Inca la a. 1862 vedemu adunanduse romanii din comitatele Satu-mare, Maramuresiu si Ugocea in opidulu Seini, unde recunoscêndu unanimu lips'a infiintiarei unui gimnasiu romanescu in numitulu opidu, au si inceputu subscrierile banesci si inca in siedinti'a prima s'a subtscrisu aprópe 5000 fl. v. a. Timpurile nefavoritóre, cu deosebire miscarile politice din anii 1860 facuse de acésta causa momentósa a remasu nedeslegata pàna la anulu 1875, càndu éra vedemu unu numeru frumosu de romani din comitatele amintite inmultienduse si cu romanii din districtulu Cetatii de pétra, adunati la Bai'a-mare totu in acésta causa.

Decisiunile acestei adunari se referira mai multu la loculu unde ar fi mai cu scopu infiintiarea gimnasiului? Mai multi barbati meritati au fostu de opiniunea, cà gimnasiulu cestionatu se se infiintiedie in Siomcut'a-mare, pentru-cà:

a) Siomcut'a are inteligentia mai numerósa;

b) este centrulu intre comitatele Satu-mare, Maramuresiu, Solnoculu inferioru (Selagiu) si Solnocu-Doboca (Ardélu);

c) atàtu edificii càtu si locu de edifiatu se afla in mai mare mesura;

d) uninduse fondulu gimnasiului proiectatu in Seini cu fondulu celui proiectatu in Siomcut'a-mare, care este mai considerabile, in scurtu timpu s'ar vedea realisata acésta idee de mare insemnatate.

Decisiunea definitiva in acésta privintia s'a lasatu in suspenso pàna la siedinti'a ce se va tiené in Siomcut'a-mare. Dorere inse, acésta siedintia nici pàna adi nu s'a conchiematu.

Totu la anulu 1862 vedemu pe romanii Chioreni adunanduse in Siomcut'a-mare, unde comunele oferindusi obligatiunile inprumutului de statu pentru infiintiarea gimnasiului in acestu opidu, destinédia spre acestu scopu aprópe 80,000 fl. v. a.

Acésta donatiune, facuta in modu legitimu, se asterne din siedinti'a municipale a districtului Cetatii de pétra la locoteninti'a din Vien'a spre autentificare. Caus'a a remasu inse pendinte pàna s'a infiintiatu ministeriulu propriu ungurescu, la care s'a transpusu, cá la forulu competinte spre autentificare. De aici apoi s'a retramisu cu resolutiunea urmatóre: „fiacare locuitoriu, care a contribuitu la inprumutulu comuneloru, se se intrebe personalu, cà óre consimte la donatiunea facuta?“

Lucru naturale, cà o astfeliu de resolutiune nu s'a potutu duce in deplinire, pentru cà:

a) dintre listele comuneloru multe s'au perdutu;

b) dintre contribuitori multi au muritu, séu s'au departatu din comune.

Prin urmare siedinti'a municipale a Chiorului tienuta la a. 1872 a decisu: se se astérna caus'a din nou la ministeriu, rogandu-se de incuviintiarea donatiuniloru facute in modu legitimu. De atunci espirara 8 ani, si din partea ministeriului de culte inca nici o decissiune nu s'a adusu in acésta causa. Speramu inse, cà la urgitarea competintiloru in scurtu timpu se va resolví in modu favoritoriu acésta causa inportanta; speramu totu odata, cà comitetulu administrativu pentru fondulu gimnasiului din Seini tînendu càtu de ingraba o siedintia, care conformu celei tînute la a. 1875, are se fia in Siomcot'a-mare, va decide unirea definitiva a acestoru doue fonduri si va luá tóte mesurile necessarie pentru de a se infiintiá càtu de curêndu in opidulu Siomcut'a mare baremi unu gimnasiu inferioru.

Nefiindu in placuta positiune de a dispune de tóte datele pe bas'a carora amu poté compune o istoria mai esacta despre infiintiarea si starea acestoru fonduri, suntemu nevoiti a ne restringe la cele amintite, cari inse au potere destula de a convinge pe ori si care romanu, cà infiintiarea acestui gimnasiu, care este o cestiune de esistintia pentru unu numeru considerabilu de romani, — nu este asia departe: avemu numai lipsa de vointia firma, constantia neclatinata, curagiu barbatescu si nu preste multu vomu dispune in opidulu Siomcut'a-mare de unu institutu, care va fi scutulu celu mai poternicu pentru romanii din tînuturile respective, care va retînea pe o parte mare a romaniloru dela alunecare si contopire cu elementele straine.

Totu pe bas'a argumenteloru de asemenea natura, de si referitoriu la unu cercu mai restrinsu, merita junimea marinimosulu spriginu alu publicului romanescu atunci, càndu din venitulu acestui maialu o parte voiesce a o oferí scólei confessionale din Gilau, care inca este unulu dintre factorii culturali nationali.

Suntemu convinsi pre deplinu, cà acésta rogare ferbinte va aflá resunetu in tóte ánimile romane; suntemu convinsi, cà fiesce-care romanu adeveratu, petrunsu de inportanti'a acestoru cause nationali —, de si particulari —, bucurosu va sacrificá amesuratu poteriloru,

sciindu cà totu denariulu sacrificatu va serví spre alinarea si mangaiarea confratiloru lui, la cari:

„ . . e putredu marulu si nu-i modu de curatire
Totusi ce se sperédia sunt simburii din elu;
Acestia ceru plantare, silintia si unire
Si éra va cresce cedrulu din ramulu tinerelu!“

Sciri diverse.

— In 5 Maiu st. n. la 9 óre, dupa lungi suferintie adormí in Domnulu marele barbatu romanu,

Andreiu Mocsonyi de Foenu,

unulu dintre eluptatorii metropoliei si autonomiei bisericei gr. or. Inmormentarea au avutu locu in 7 l. c. la Foenu.

Fia-i tierin'a usióra si memori'a neuitata!

— (Instalarea noului mitropolitu.) Din Cernauti ni se relatédia, cà instalarea noului mitropolitu Dr. Morariu-Andrievici, va avea locu in 9 Maiu a. c. Festivitatile ce se prepara voru fi grandióse, cá nici càndu pàna acuma.

Marti'a trecuta societatea „Junimea“ au datu o serata. Salutamu din ănima si dorimu prosperitate acestei de multu asteptate intreprinderi.

— (Gratieri.) Cu ocasiunea st. serbatori ale Pasciloru, M. S. R. Domnulu Romaniei, usandu de sublim'a prerogativa pe care i-o da Constitutiunea, a bine-voitu a gratiá mai multi condamnati, atàtu civili, càtu si militari, éra altora le a redusu pedéps'a.

Academi'a romana.

Siedinti'a generala din 20 Martiu st. v.

D. Alexandri depune in daru 2 esemplare din dram'a sa „Despotu-Voda“ si unu esemplaru din oper'a reposatului D. Ralletu: „Suveniri si impresii de calatorie in Romani'a, Bulgari'a etc.“

Cu acésta ocasiune, D. Alexandri, atrage atentiunea Academiei asupra importantiei operii lui Ralletu, care se recomanda sectiunei istorice ad referendum.

Siedinti'a solemna din 20 Martiu st. v. 1880.

Mombri presenti: D-nii Alexandri Vasile, Caragiani Joanu, Hasdeu B. P., Laurianu A. Treb., Maiorescu Titu, Quintescu Nicolae, Sionu G., Babesiu V., Baritiu G., Hodosiu J., Jonescu N., Maniu V., Melchisedecu P. S. S. Episcopu, Urechia V. A., Aurelianu P. S., Bacalogu E., Brandza D., Felix J., Ghica J., Stefanescu Gr., Teclu Nicolae, Vasiciu P.

Sub-presiedenti'a A. S. R. Domnulu.

Siedinti'a se deschide la 1 óra.

Dupa cetirea apelului nominalu A. S. R face urmatórea alocutiune:

„D-loru! Sunt mandru a deschide sessiunea ordinara a Academiei romane. Dorescu din ănima cá lucrarile Academiei se fia folositóre limbei si literaturei nóstre nationale. Numerulu fiindu suficientu, declaru deschisa sessiunea Academiei pentru anulu 1880.“

Dupa invitatiunea A. S. R., d. Hasdeu citesce raportulu generalu despre activitatea morala si starea materiala a Academiei in intervalulu dupa sessiunea extra-ordinara.

Trecéndu-se la ordinea dilei, d. Bacalogu, citesce discursulu seu de receptiune despre Calendaru, urmandu apoi respunsulu din partea d-lui Ionu Ghica, ambele avendu a se publicá in Anale.

La órele 3 si jumetate, A. S. R. ridica siedinti'a.

Presiedinte, Carolu.

P. Secretaru generalu, B. P. Hasdeu.

Siedinti'a generala, din 21 Martiu st. v. 1880.

D. canonicu T. Ciparíu, anuntia cà va veni in cursulu acestei sessiuni, ceea ce se primesce de càtre Academie cu o viua placere.

D. J. Vulcanu, multiumesce printr'o adressa pentru onórea de a fi alesu membru corespondente alu Academiei.

D. J. Puscariu, trimite Academiei o gramatica manuscriptu anonimu alu limbei macedo-romane, o mare charta in 6 foi a tieriloru dunarene, si 4 lucrarii proprii ale d-sale, unu mnmoriu istoricu despre Seliste si Talmaciu (Omlasiu) unguresce; o gramatica romana pentru usulu oficialu, nemtiesce; apoi: dissertatiune despre inpartirea politica a Ardealului si opusculu intitulatu „Órele libere“. Darulu se primesce cu gratitudine si se transmite la biblioteca.

D. Cotovu din Harsiov'a, anuntia trimiterea continuatiunei traducerei sale din Titu-Liviu.

D. N. Cretiulescu anuntia din Rom'a despre inpossibilitatea in care se afla de a veni se ia parte la lucrarile din acésta sessiune.

O comunicatiune analoga din partea domnului J. Sbiera din Cernauti, cu alaturarea unui certificatu medicalu.

De asemenea din partea d-lui Fetu din Jasi.

In urma acestoru comunicatiuni d. Hasdeu, depune in daru din partea archidiaconului Timuisiu, studentu la facultatea de litere, unu pretiosu crisovu dela Jancu V. Sasulu din 1580, relativu la famili'a Motiocu si contrasemnatu de marele logofetu Stroici cu litere latine.

Se primesce cu recunoscintia si se trimite spre esaminare la sectiunea istorica.

Siedinti'a generala din 22 Martiu st. v.

D. Baritiu ofera unu esemplaru din „Analele Asociatiunei transilvane, I-a fascióra. Se primeste cu gratitudine.

Primindu-se dela D. Cotovu din Harsiov'a, manuscriptulu cu continuarea traductiunei din Titu-Liviu, se transmite la comissiunea ad-hoc.

D. Spasici, secretariulu legatiunei serbe dela Constantinopole, trimite in daru Academiei 22 opuscule in limb'a serba, cari se primescu cu recunoscintia.

Siedinti'a generala din 24 Martiu st. v.

Se primesce dela d. Odobescu din Paris, din partea Academiei de inscriptiuni, in schimbu pentru publicatiunile Academiei romane: 15 vol. de „Comptes rendus“, 7 vol. de „Mémoires de l'Academie“, 11 vol. de „Mémoires présentés par divers savants si 10 vol. „Historiens des croisades“. Primindu-se cu placere, se transmite la biblioteca.

Avendu a se procede la alegerea unei noui comissiuni pentru revidiuirea ortografiei romane, se nasce o discutiune prealabila, daca trebue se se aléga din corpulu totalu alu Academiei sau numai din sectiunea literara. Se admite prima opiniune si se alegu cu maioritate d-nii Baritiu, Hasdeu, Alexandri, Quintescu si Maiorescu.

Siedinti'a generala din 31 Martiu st. v.

Se citesce si se aproba statulu de presentia a membriloru pe 14 dile espirate.

D. Baritiu da séma de lucrarile cele pendinte sau gata ale sectiuniloru istorice.

Se pune in discutiune raportulu sectiunei istorice despre manualulu celu manuscriptu de geografie alu d-lui G. Popescu si se primescu conclusiunile acelui raportu.

D. Stefanescu ofera din partea sa si a d-lui Aurelianu unu esemplaru din Revist'a stiintifica pe anulu X pentru bibliotec'a Academiei.

D. Baritiu da citire raportului despre cartea reposatului D. Ralletu: „Suveniri si impresii de calatorie“, analisand'o capitolu cu capitolu, si cautandu in ea o oglinda credinciósa a grelei epoce candu s'a scrisu si a frumosului caracteru alu autorului.

Acésta lectura producéndu cea mai viua inpressiune asupra Academiei, d-nii Jonu Ghica si Alexandri, cari avusesera ocasiune de a fi in Constantinopole pe timpulu candu venise acolo cei doui mari romani, Ralletu si Costache Negri, pentru a starui in privinti'a secularisarii averiloru monastiresti, completédia raportulu d-lui Baritiu, dandu amarunte asupra energiei si finetiei cu care au lucratu ambii tramisi, si insistandu asupra inportantiei memorieloru si acteloru de corespondentia ce cauta se fi remasu dupa Negri mai cu séma. D. Alexandri adaoge, cà ilustrulu reposatu i-a incredintiatu d-sale, cu limba de mórte, mai multe lazi cu chartie, pe cari inse, nefiindu-i pàna acum remise, nu le a cercetatu inca, dar spera cà o va potea face preste puçinu si cà va gasi acolu multe tesaure pentru istori'a epocei.

D. Babesiu multiumeste d-lui Baritiu de a fi provocatu o discutiune atàtu de interessanta. D-sa constata, cà si Romanii de peste Carpati au avutu a trece prin lupte analoge cu acele in cari cu mai multu succesu au luatu o parte atàtu de stalucita Negri si Ralletu, si cà si acolu esista sau au esistatu in acésta privintia memorie pretióse, unele nepublicate inca, altele perdute si ratacite. D-sa esprima dorintia, cà amaruntele date de d-nii Alexandri si Jonu Ghica, se se alature in Annale cá apendice la raportulu d-lui Baritiu.

Siedinti'a generala din 1 Aprile st. n.

Cetindu-se si aprobanduse processulu-verbalu alu siedintiei precedente, d. Qnintescu depune o declaratiune din partea d-lui Negrescu, cum cà a cumparatu cu 400 lei gramatic'a cea manuscripta romanésca din 1757, despre care a se vedea processulu-verbalu din 29 Juniu 1879, si cà este gata ori candu a o cedá Academiei cu acelasiu pretiu.

Cursulu bursei din Vien'a si Pest'a

in 5 Maiu st. n.

	Vien'a	*Pest'a*
Rent'a de auru	106.55	106.45
I emissiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orientalu ung.	—.—	83.50
II emissiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	98.52	98.⅜
Oblig. de statu dela 1876 de ale drumului de feru orient. ung.	87.50	87.—
Inprumutulu drumuriloru de feru ung.	125.60	125.75
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamentului	94.—	95.—
Obligatiuni ung. cu clausul'a de sortire	—.—	94.75
Obligatiuni urbariale temesiane	93.75	94.50
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	—.—	94 —
Obligatiuni urbariale transilvane	93.25	93.75
Obligatiuni urbariale croato-slavone	94.—	—.—
Obligatiuni ung. de rescumpararea diecimei de vinu	93.—	93.10
Datorie de statu austriaca in chartie	73.15	73.10
Datoria de statu in argintu	73.80	73.50
Rent'a de auru austriaca	89.50	89.—
Sorti de statu dela 1860	130.25	130.—
Actiuni de banca austro-ung.	840.—	838.—
Actiuni de banca de creditu ung.	279.30	280.75
Actiuni de creditu aust.	269.—	270.—
Sorti unguresci cu premii	—.—	112.50
Argintu	—.—	—.—
Galbini imper.	5.61	5.57
Napoleondorulu	9.48½	9.48
100 marce nemtiesci	58.60	58.60

Pretiurile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

4 Maiu st. n. in Sibiiu:

Grâu, dupa cualitati	1	hectolitru	fl. 7.70—8.70
Grâu, amestecatu	1	„	„ 6.20—7.20
Secara	1	„	„ 5.40—5.80
Papusioiu	1	„	„ 4.80—5.20
Ordiu	1	„	„ 5.20—5.60
Ovesu	1	„	„ 3.30—3.70
Cartofi	1	„	„ 2.50—3.—
Mazare	1	„	„ 7.——8.—
Linte	1	„	„ 12.—13.—
Fasole	1	„	„ 6.——7.—
Lardu (slanina)	50	Kilogram.	„ 37.—40.—
Untura (unsóre topita)	50	„	„ 28.—29.—
Carne de vita	1	„	„ 44—46
Oua 10 de			—.20

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

18 Aprile st. v. 1880.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l.	106.⅝ b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„	108.60 „
Obligatiuni dominiale cu 8%	„	104.— „
— Creditu fonciariu rurale cu 7%	„	99.— „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„	93.¾ „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„	101.— „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„	53.60 „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„	99.50 „
Prioritati cu 8%	„	117.50 „
Actiunile bancii Romani'a din 1869	„	350.— „
Daci'a, comp. de asecur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	„	260.— „

Nr. 3 — 1880. (17) 2—3

Concursu.

Pentru 8 tineri, cari dorescu a fi aplicati la maiestria din partea Reuniunei sodaliloru romani din Clusiu, pe bas'a §-lui 6 din regulamentulu Reuniunei, subscrisa comissiune prin acésta escrie concursu.

Dela concurenti, cari potu fi ori din care parte a Transilvaniei, se recere:

1. Carte de botezu, cà au etatea de 14 ani, si cà sunt de origine romani.
2. Atestatu cà au cunoscintiele, ce se predau in scólele primarie, si pre lànga limb'a materna possedu si elementele unei limbe straine (germana séu magiara).
3. Se produca oblegatiune dela parinti séu tutori, cà-'i voru lasá in totu timpulu statoritu la maiestrulu, unde i-a asiediatu comissiunea, si cà in casu de lipsa, 'i voru provedé cu inbracaminte, era la casu, candu 'i-voru luá dela maiestru, voru reintórce Reuniunei tóte spessele.
4. Elevii se voru asiedià la maiestria la dorinti'a loru, ori si in care cetate a Transilvaniei, mai cu preferintia inse in Clusiu, pentru a potea fi supraveghiati din partea comissiunei conformu regulamentului.
5. Concurentii au de a produce atestatu legale despre paupertatea parintiloru loru.
6. Acei concurenti, cari din caus'a departarei nu se potu presentá inaintea comissiunei subscrise, au de a produce atestatu medicale despre desvoltarea corporala si intregitatea organeloru.

Intre mai multi concurenti se voru preferi conformu §-lui 20 din regulamentu:

a) Pruncii dela sate, despre cari se póte presupune cà in urm'a nexului loru familiariu eventualmente se voru asiedià cá maiestri in comun'a loru natale, séu in alta comuna rurala.
b) Intre conditiuni egali, voru fi preferiti orfanii de ambii parinti, apoi cei de tata.
c) Intre diversele maiestrii la care dorescu a fi aplicati, se voru preferi aceia, cari dorescu a fi aplicati la rotaria, fauraria, butnaria, mesaria, carpentaria séu lemnaria, cojocaria, cismaria grósa, palariaria, curelaria si funaria.

Suplicele instruite conformu acestui concursu, sunt de a se substerne la presiedintele acestei comissiune in Clusiu pàna in **1 Juniu st. n. a. c.,** càndu cei ce se voru presentá in persóna, se voru si esaminá prin comissiune conformu regulamentului, si dupa aceea se voru asiedià pre la maiestri, pre cari 'i-plateste comissiunea amesuratu contractului, ce se va incheiá cu respectivii maiestri.

Comissiunea Reuniunei sodaliloru romani din Clusiu incredentiata cu asiediarea invetiaceiloru romani pre la maiestrie.

Clusiu, in 1 Maiu 1880.

Basiliu S. Podóba m. p.,
capelanu gr.-cath si presiedintele comissiunei.

Dr. Aureliu Isacu m. p.,
secretariu.

Editoru si redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**

Tipariulu lui **W. Krafft.**